

ELABORAT

OBČINA LOŠKA DOLINA – STAROSTI PRIJAZNA OBČINA

Elaborat pripravili:

mag. Armida Bavec

Ida Turk

Tomaž Petrinčič

Marjeta Kraševc

Anja Tekavčič

Stari trg pri Ložu, november 2023

Predstavitev:

mag. Armida Bavec, podžupanja Občine Loška dolina in članica občinskega sveta

Ida Turk, podpredsednica Društva upokojencev Loška dolina

Tomaž Petrinčič, predsednik Društva upokojencev Loška dolina

Marjeta Kraševc, samostojna podjetnica, samostojna izvajalka oskrbe starejših na območju občine

Anja Tekavčič, socialna delavka zaposlena v CSD, predstavnica Občine Loška dolina v svetu lokalnih skupnosti CSD Primorsko-Notranjske regije in predsednica tega Sveta lokalnih skupnosti

Kazalo

I.	SPLOŠNO.....	5
II.	SMERI RAZVOJA PROJEKTA PO NALOGAH.....	10
1.	Vključitev občine v slovensko in svetovno mrežo Starosti prijaznih mest in občin.....	10
a.	Predstavitev projekta starosti prijazna mesta in občine.....	10
b.	Izhodišča slovenske mreže.....	10
	1. Lokalna akcijska skupina starosti prijaznih mest in občin.....	11
	2. Tri (3)-nivojski obseg programov v 5-letni razvojni strategiji starosti prijazne lokalne skupnosti.....	11
c.	Svetovna mreža starosti prijaznih mest in občin.....	12
d.	Značilnosti starosti prijaznih mest in občin.....	15
	SKLEPNA MISEL POGLAVJA.....	19
2	.Takojsnje mikrolokacijske aktivnosti Občine Loška dolina.....	20
	1- POTREBNE AKTIVNOSTI V LETU 2024.....	22
	A - Sprejem mesta/občine v članstvo mreže.....	22
	B - Imenovanje LAS/odbora za pripravo »Strategije starosti prijazne občine«.....	23
	C- Letni projekti - podpora občine že v letu 2024	23
	a. SKUPINA ZA OHRANJANJE SOCIALNIH STIKOV IN SOCIALNE VKLJUČENOSTI V SKUPNOST.....	23
	b. ODPRTA SKUPINA ZA POMOČ PRI SOBIVANJU Z DEMENTNO OSEBO.....	24

c.	REDNA MESEČNA SREČANJA ZA SPREMLJANJE STANJA NA PODROČJU POMOČI OGROŽENIM OBČANOM V OBČINI LOŠKA DOLINA.....	25
d.	PODPIS POGODBE MED DRUŠTVOM UPOKOJENCEV IN OBČINO, O PODPORI PROGRAMOM, KI JIH ZA STAREJŠE V OBČINI IZVAJA DRUŠTVO UPOKOJENCEV.....	25
e.	PREUČITEV MOŽNOSTI ZA VZPOSTAVITEV JAVNEGA PREVOZA (VSAKO URO) PO VASEH V OBČINI	26
f.	<u>VZPOSTAVITEV DNEVNEGA VARSTVA ZA STAREJŠE V MEDGENCENTRU V STAREM TRGU</u>	27
g.	POMOČ IN OSKRBA NA DOMU.....	28
2)	PREDSTAVITEV PROJEKTA-VZPOSTAVITEV DNEVNEGA VARSTVA ZA STAREJŠE V MEDCENCENTRU V STAREM TRGU.....	28
	SKLEPNA MISEL POGLAVJA.....	32
III.	PRIMERI: OBČINA PIVKA.....	33
IV.	POVZETEK PROJEKTA.....	34
V.	VIRI.....	37

I. SPLOŠNO

Evropski parlament je v resoluciji z dne 5. julija 2022 - Na poti k skupnim evropskim ukrepom na področju oskrbe (2021/2253(INI)) (2023/C 47/04), je sprejel stališče, s katerim ocenjuje stanje, sprejema programe tudi na področju starejših.

V resoluciji ugotavlja, da znaten delež modelov oskrbe, storitev in zmogljivosti temelji na institucionaliziranem, zastarelem modelu, ki je nižji od sodobnih meril kakovosti in ne izpolnjuje fizičnih, socialnih in psiholoških potreb ter želja oskrbovancev. Poudarja, da bi morali biti ljudje, ki potrebujejo oskrbo, v središču načrtov oskrbe v vseh fazah oblikovanja, izvajanja in ocenjevanja politik in storitev oskrbe, in sicer s preučevanjem inovativnih rešitev, novih modelov in orodij za zagotavljanje oskrbe, spodbujanjem socialne vključenosti in večgeneracijskega razumevanja potreb posameznikov, ki potrebujejo oskrbo, s ciljem prehoda z institucionalne oskrbe na oskrbo v družini in skupnosti ter spodbujanjem različnih modelov samostojnega življenja in podpore.

Ugotavlja tudi, da ker sta dostop do kakovostne oskrbe in ustvarjanje starejšim prijaznega okolja bistvena za daljše, zdravo in aktivno življenje, zato ker naj bi se število oseb v EU, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo, povečalo s 30,8 milijona leta 2019 na 38,1 milijona leta 2050 in ker v več državah članicah že primanjkuje delovne sile v sektorju dolgotrajne oskrbe, kar se utegne z večjim povpraševanjem po dolgotrajni oskrbi še poslabšati, so zato potrebne naložbe v delovno silo ter njene dostojne zaposlitve in delovne pogoje.

Pove tudi, da se prebivalstvo EU stara, saj je bilo leta 2018 19 % državljanov EU starih 65 let ali več in da so diskriminacija zaradi starosti ter neizpolnjene, neopažene in nepriznane potrebe po oskrbi v Evropi še vedno pereč problem in se število ljudi, ki so odvisni od pomoči drugih ali potrebujejo zdravstveno varstvo in dolgotrajno oskrbo, s starostjo povečuje.

Ugotavlja pa tudi, da študije kažejo, da več kot 90 % starejših ljudi želi tudi višjo starost preživeti doma. Zadnja leta življenja jih v svojem domu preživi le 20 %, mnogi pa živijo v ustanovah za oskrbo. Ugotavlja tudi, da je temu tako, ker primanjkuje storitev oskrbe, ki bi bile prilagojene potrebam in željam posameznika in je treba strukture oskrbe spremeniti iz centraliziranih institucij v oskrbo, v osredotočeno na pacienta, družino in skupnost, da bi bolje podprli samostojnost oseb, ki potrebujejo

oskrbo in podporo, s tem pa bi zagotovili oprijemljive gospodarske in socialne koristi ter zvišali dobro počutje prejemnikov oskrbe. Pove tudi, da bivalna oskrba pogosto ne izpolnjuje standardov za podporo neodvisnosti oseb, ki te storitve uporabljajo, in je pogosto povezana s čakanjem na konec življenja, namesto da bi se dojemala kot prostor za dostojno in lepo življenje ter nadaljnje udejstvovanje v družbenem in kulturnem življenju. Tega premika pa ni ali je prepočasen in zanj ni namenjenih dovolj sredstev ter ker je treba upoštevati različne potrebe in ranljivosti v posameznih skupnostih, kot so dohodkovne in druge neenakosti, ker bi morale države članice vlagati v to smer.

»Demografske spremembe bodo v prihodnosti pomembno vplivale na vedenje ljudi v večini evropskih držav. Pomembnejši demografski trendi, ki jih danes že zaznavamo, so upad rasti populacije, staranje populacije, drobitev trga storitev, višanje izobrazbe celotne populacije, pestrost družbe zaradi povečane migracije, spremenjena vloga žensk v družbi idr. Številčnost starejšega prebivalstva se v svetu poveča za 2,6 % na leto in narašča hitreje kot pri preostalih starostnih skupinah. Statistika Organizacije združenih narodov (OZN) napoveduje, da se bo delež starejših od 60 let v naslednjih desetletjih povišal, z 11 % svetovne populacije v letu 2009 na 22 % v letu 2050.« (A. Logar: Potrebe neformalnih oskrbovalcev; Ljubljana 2020)

Tudi za populacijo prebivalcev naše občine ja značilno, da postaja vse starejša.

Če opravimo vpogled v statistične podatke, lahko ugotovimo, da je bilo na dan 1.1.2021 v naši občini le 162 prebivalcev mlajših od 6 let, 427 prebivalcev mlajših od 75 let in starejših od 65 let ter 426 prebivalcev starejših od 75 let. Na dan 1.7.2021 pa je delež starejših nad 60 let predstavljal skoraj 30% vseh prebivalcev občine.

Starejših nad 69 let pa je bilo 16,2% od skupnega števila prebivalcev. Ta odstotek pa se strmo vzpenja v povezavi s tako majhnim številom rojstev v občini, da se ne zagotavlja niti enostavne reprodukcije v nataliteti. Število rojstev v občini se je v dobrem desetletju toliko znižalo, da se že začenja poznati tudi v osnovni šoli, v kateri se je že začelo zmanjševati število oddelkov (npr. 1. in 4. razred sta samo še po en oddelek) kar kratkoročno, v prihodnjih letih, pomeni ukinitvev podružnice v Iga vasi in samo še po en oddelek letnika otrok na lokaciji centralne osnovne šole. Tudi centralna stavba šole bo iz tega razloga postala predimenzionirana za 8 razredov otrok (že sedaj upad iz 16 na 14 oddelkov). In enako se bo odrazilo v vrtcu, če ne bo povečanega števila vključitev otrok iz drugih občin.

Objekt podružnične šole Iga vas bo po izpraznitvi, iz vidika ohranjanja avtohtonosti stavbe s čim manjšim poseganjem v kulturno dediščino objekta, zaradi arhitektonskih ovir neprimeren

za aktivnosti oz. dejavnost starejše populacije, zato se lahko objekt nameni za druge (gospodarske, društvene, izobraževalne itd.) namene.

Če izhajamo iz prispevka 30. Sedlarjevega srečanja – Trajnostne oblike stanovanjske oskrbe starejših v Sloveniji (B. Kerbler, R. Sendi, M. Filipovič Hrast), »lahko ugotavljamo, da bivalne razmere starejših ljudi v Sloveniji za bivanje v starosti v številnih pogledih že sedaj niso ustrezne.

Podatki statističnega urada Evropske unije (Eurostat, 2019) kažejo, da se slovenska družba stara celo hitreje od evropskega povprečja, saj se bo delež starejših od 65 let do leta 2060 povečal na 31,5 %, delež starih več kot 80 let pa bo do takrat dosegel že skoraj potrojitev.

Zato bo potrebno poskrbeti za pomoč starejšim, da čim dlje (oz. do konca življenja) ostanejo v svojih domovih, sicer ji ne bo (oz. jim že ni) več mogoče nuditi ustrezne pomoči in oskrbe.

Zaradi demografskih okoliščin smo družba že globoko soočeni s pomanjkanjem delovne sile, ki nudi oskrbo starejšim, v prihodnje pa bo še bolj primanjkovalo delovno aktivnega prebivalstva, iz katerega se napaja sistem za zagotavljanje vzdrževanje starejšega prebivalstva, med drugim tudi za njihovo stanovanjsko oskrbo in storitve, ki so povezane z bivanjem starejših v enotah institucionalnega varstva.

Po podatkih Eurostata (2019) se bo namreč do leta 2060 razmerje med številom delavcev (od 15 do 64 let) in številom upokojencev (starejših od 65 let) z okoli 5 : 1, kolikor je znašalo še leta 2000, zmanjšalo na 1,7 : 1. Tudi razmerje med starostno neto pokojnino in neto plačo je vse bolj zaskrbljujoče.

Poleg tega je za Slovenijo značilna tudi visoka lastniška zasedenost stanovanj. Slovenci pa smo tudi zelo navezani na svoje nepremičnine in se neradi selimo, še posebej v starosti. Slovenci, starejši od 65 let, smo lastniki stanovanj kar v 96-odstotnem deležu, v starostni skupini nad 80 let se ta celo poveča. Podatki raziskave SHARE o zdravju, staranju in upokojevanju v Evropi kažejo, da se glede deleža lastniških stanovanj slovenska starejša gospodinjstva uvrščajo na tretje mesto med vsemi državami v raziskavi SHARE. Posebej zaskrbljujoče pa je tudi saj se v zadnjem času v družbi vse bolj povečuje delež tistih starejših ljudi, ki živijo sami ali skupaj z drugim starim človekom.

Dokler so zdravi, lahko živijo samostojno in aktivno življenje, ko obnemorejo in postanejo odvisni od pomoči drugih, pa se povečuje tveganje, da postanejo družbeno izolirni, pogosteje ostajajo v svojih (slabo vzdrževanih) stanovanjih in so glede opravljanja storitev odvisni od pomoči drugih.

Ob vsem navedenem pa se je kljub temu potrebno zavedati, da ima bivanje starejših v lastnem domu številne pozitivne učinke, zlasti na dobro počutje in psihofizično kondicijo starejših ljudi, prinaša pa to seveda tudi številne težave.

Prva od teh je neustrezna ureditev bivališča, predvsem gre za:

1. arhitekturne ovire,
2. druga pa neustrezna lokacija bivališča (oddaljenost storitev in vezanost teh na avtomobilski promet oziroma v zadnjih dveh desetletjih v urbanih središčih predvsem na nakupovalna središča). Poleg tega ljudje s staranjem postopoma izgubijo svoje prijatelje v domačem okolju (zaradi preselitve ali smrti), s katerimi so se družili.
3. Tretja velika težava, povezana z bivanjem starejših v lastnem bivališču, so stroški vzdrževanja nepremičnine.

Nezanemarljiva pa je tudi navezanost starejšega človeka na ožje (stanovanje) in širše bivalno okolje (sosesko oziroma okolje, v katerem živijo).

To pa pomeni tveganje za osamitev ter socialno in prostorsko izključenost starejšega. Starejši ljudje namreč zaradi slabe dostopnosti pogosteje ostajajo v svojih stanovanjih in so glede opravljanja storitev odvisni od pomoči drugih. Takemu tveganju so izpostavljeni tudi tisti, ki bivajo v razpršenih podeželskih naseljih oziroma na samem.

To je še posebej zaskrbljujoče, saj je v Sloveniji poleg oddaljenosti in dostopnosti različnih storitev pomanjkljivo razvit tudi sistem oskrbe starejših v skupnosti, predvsem gre za velike in sistematične razlike v ponudbi oskrbe na domu.

Ugotovljene bivalne razmere pritrjujejo smiselnost poizvedovanja o mnenjih glede različnih oblik stanovanjske oskrbe v starosti, predvsem, ko starejši ne more več bivati (popolnoma) samostojno.

Rezultati zgoraj omenjene raziskave so pokazali, da bivalne razmere starejših ljudi v Sloveniji v številnih pogledih niso ustrezne.

Veliko je namreč različnih ovir, ki onemogočajo kakovostno bivanje starejših ali pomenijo resno tveganje, da bo njihovo bivanje v prihodnje ogroženo.

Starejši pa se ovir in tveganj večinoma niti ne zavedajo in jih prepoznajo šele, ko so z njimi soočeni, še posebej pa, ko jim začnejo pešati moči in zdravje oziroma ko obnemorejo in ne morejo več samostojno skrbeti zase niti s pomočjo sorodnikov. Šele takrat začnejo razmišljati o možnostih bivanja s podporo oziroma o preselitvi v drugo, ustreznjšo obliko stanovanjske oskrbe.

Domovi (op. lastne hiše, lastna ali najemna stanovanja) za vse življenje torej z vidika družbe in potreb posameznika, predvsem starejšega človeka, pomenijo izrazito trajnostno obliko stanovanjske oskrbe, ki bi jo bilo treba v Slovenijo čim prej uvesti. «

Citirani prispevek je bil predstavljen v letu 2019, raziskava je potekala v letih pred tem in je že takrat zelo dobro predvidela situacijo, ki nas je čakala oz. s katero smo se sedaj, v letu 2023, v Loški dolini in celotni Sloveniji že soočili in postaja vse bolj pereča.

Obstajajo namreč različne ovire, ki onemogočajo kakovostno bivanje starejših ali pa pomenijo resno tveganje, da bo kakovostno in kolikor je največ mogoče neodvisno bivanje starejše populacije (zaradi predhodno navedenih dejstev) v prihodnje resno ogroženo, saj smo že soočeni z nezmožnostjo zagotavljanja dovolj delovne sile v domovih starejših občanov in ponekod objekti/sobe,/postelje že sedaj zato ostajajo nezasedeni. Primer zadnjih novozgrajenih domov: Pivka, Komenda, Žiri: Novi domovi za starejše dokončani, a odpreti jih ne morejo, saj ni delavcev. (<https://vestnik.svet24.si/clanek/slovenija/pivka-komenda-ziri-novi-domovi-za-starejse-dokoncani-a-odpreti-jih-ne-morejo-saj-ni-delavcev-1012986>)

Zato je potrebno poiskati tudi nove načine kako starejšim omogočiti vsaj delno samostojnost in hkrati bivanje doma ob sočasni, vsaj delni, razbremenitvi svojcev, ki s starejšo osebo bivajo in ji nudijo potrebno pomoč in oskrbo.

V nadaljevanju se osredotočamo na območje Občine Loška dolina, katere delež starejših nad 65 let je še višji od slovenskega povprečja in predlagamo aktivnosti občine, ki imajo cilj, da se na območju občine tudi za starejšo populacijo vzpostavi bivanjske razmere, ki jim bodo starejšim (v okviru njihovih zmožnosti) omogočale ohranjanje dostojanstvene starosti in samostojnost glede na zmožnosti, sočasno pa varno staranj, vključenost v socialno mrežo in socialno vključenost, občutek spoštovanosti, občutek sprejetosti in hkrati bivanje s svojci in prijatelji na svojem domu.

Zato predlagamo projekt »Občina loška dolina - starosti prijazna občina«, ki smo ga zasnovali na dveh smereh razvoja, ki sta med seboj povezani in zagotavljata dolgoročnost pri skrbi za starejše, omogočata takojšnje aktivnosti in hkrati dopuščata nenehne razvojne nadgradnje glede na spreminjanje demografske slike in razvojne potrebe in prioritete skupnosti.

II. SMERI RAZVOJA PROJEKTA PO NALOGAH

1. Vključitev občine v slovensko in svetovno mrežo Starosti prijaznih mest in občin

2. Takojšnje mikrolokacijske aktivnosti Občine Loška dolina

Ad 1) Vključitev občine v slovensko in svetovno mrežo Starosti prijaznih mest in občin

a. Predstavitev projekta starosti prijazna mesta in občine

»Slovenska mreža starosti prijaznih mest in občin (Slovene Network of Age-friendly Cities and Communities) je program, ki v sodelovanju z občinsko upravo in njihovimi prebivalci rešuje vprašanja in potrebe, povezane s spremenjenimi demografskimi razmerji ter vzdržuje prijazne medgeneracijske odnose v njihovi skupnosti.

Prebivalstvo se na globalni in slovenski ravni stara hitreje kot nekoč - do leta 2060 se pričakuje, da bo kar 1/3 Evropejcev starejših več kot 65 let. To je pomemben dosežek, vendar daljša življenjska doba obenem predstavlja nove družbene izzive. Starosti prijazno mesto ali občina pa ni le prijazna starim ljudem, kajti kar je prijazno starosti, je prijazno vsem.

Slovenskim mestom in občinam pri reševanju izzivov, povezanih s staranjem prebivalstva, pomaga Inštitut Antona Trstenjaka, ki je koordinator Slovenske mreže starosti prijaznih mest in občin.

Tekst iz: <https://www.inst-antontrstenjaka.si/gerontologija/projekti/9.html>

b. Izhodišča slovenske mreže

Tekst iz: <https://www.inst-antontrstenjaka.si/gerontologija/projekti/9.html>

Pri uvajanju Slovenske mreže starosti prijaznih mest in občin sta se izoblikovali dve posebnosti.

1. Lokalna akcijska skupina starosti prijaznih mest in občin

V času priprave na vstop nove skupnosti v slovensko mrežo, ko Inštitut pomaga krajevni politiki, upravi, strokam in civilni družbi pri informiranju o tem programu, izberejo v kraju skupino okrog 20 zaslužnih občanov iz tretje, srednje in mlade generacije, ki so pripravljeni delovati pri uvajanju in razvoju tega programa kot lokalni častni odbor.

Po primerni pripravi prejmejo člani tega odbora na večji krajevni promocijski prireditvi priročnike Starosti prijazno mesto - *vademecum* oziroma *Starosti prijazna občina – vademecum* (v podeželskih skupnostih).

V njih je opisan program s 84 svetovnimi (oz. 112 kanadskimi) priporočili za vseh 8 področij skupaj z beležnico, v kateri vsak član beleži, kaj je v njegovem okolju starosti prijazno ter kaj in kako bi bilo možno zboljšati.

Njihovi zapisi **služijo krajevnemu vodstvu** v začetku za **pripravo 5-letne krajevne strategije za področje staranja in krepitve medgeneracijske solidarnosti**, nato pa med izvajanjem programa za njegovo letno evalviranje in dopolnjevanje.

Njihov prispevek je pomemben pri ozaveščanju prebivalstva o programu starosti prijazne skupnosti, njihove konkretne informacije o starosti prijaznih vidikih kraja ter možnosti razvoja na tem področju so eden od bistvenih elementov pri pripravi in trajni implementaciji programa starosti prijazne skupnosti.

2. Tri (3)-nivojski obseg programov v 5-letni razvojni strategiji starosti prijazne lokalne skupnosti

Na osnovi spoznanja, da je bistveni pogoj za uspešno reševanje demografskih nalog in izzivov krepitev »nove solidarnosti med generacijami« ter dolgoletnih strokovnih izkušenj Inštituta za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje pri razvoju novih programov na tem področju, **vsebuje 5-letna lokalna razvojna strategija starosti prijazne skupnosti konkretne načrte za povezovanje obstoječih in uvajanja potrebnih novih programov za najbolj bistvena tri področja.**

Na vsakem od treh področij, pomembnih za starosti prijazno mesto ali občino, naj bi skupnost v 5-letnem obdobju uvedla ali izboljšala delovanje vsaj treh sodobnih programov, ki jih

potrebuje. V času finančne krize priporočamo zlasti uvajanje mehkih programov, ki so nizkocenovni in dosegajo velik del potrebnega prebivalstva tako. Bodisi z novim metodičnim znanjem, boljšo organizacijo obstoječih ustanov in služb, prostovoljstva ter s podobnimi načini se občutno izboljšajo zadovoljevanje perečih potreb ljudi. Navajamo nekaj možnosti za nove programe na vsakem od naslednjih bistvenih področij.

Tri področja so:

- **za dolgotrajno oskrbo bolnih, starostno onemoglih in invalidnih občanov** (relevantno za 5 % prebivalstva). V okviru Starosti prijaznih mest in občin uvajamo zlasti tečaj za neformalne in družinske oskrbovalce, ki tvorijo 10 % prebivalstva (Raziskava *Staranje v Sloveniji*, 2013.) (op. pred desetletjem je Inštitut ta tečaj v naši občini že izvajal),
- **za aktivno in zdravo staranje celotne upokojske generacije** (relevantno za 20 % prebivalstva). Pri tem se naslanjamo predvsem na usposabljanje in organiziranje prostovoljcev, ki poleg številnih obstoječih športnih, kulturnih in razvedrilnih programov izvajajo v skupinah za starejše tudi nove programe za preprečevanje padcev v starosti, za življenje s povišanim krvnim tlakom ipd.
- **za krepitev solidarnosti med generacijami ter vzgoja vseh za lepše sožitje** (relevantno za 100 % prebivalstva). Odločilno je sodelovanje vrtcev, osnovnih in srednjih šol v mreži. Primer zelo uspešnega sodelovanja je program prostovoljskega družabništva mladih in upokojencev ob učenju uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Tekst iz: <https://www.inst-antontrstenjaka.si/gerontologija/projekti/9.html>

c. Svetovna mreža starosti prijaznih mest in občin

Slovenska mreža starosti prijaznih mest in občin je vključena v globalno mrežo starosti prijaznih mest in občin pod okriljem Svetovne zdravstvene organizacije z nazivom WHO Global Network of Age-friendly Cities and Communities.

Združuje tista mesta, občine in organizacije po svetu, ki **imajo skupno vizijo spreminjati skupnosti v kraje, v katerih se je dobro postarati**. Kot odgovor na globalni izziv staranja

prebivalstva se mreža usmerja na delovanje na lokalni ravni, **spodbuja vključitev celotne populacije starejših ljudi v skupnostno življenje in promovira zdravo ter aktivno staranje.**

Mesta in občine se pridružujejo mreži z zavezo, da postanejo bolj starosti prijazna in, da z drugimi delijo izkušnje, dosežke in spoznanja, ki so si jih sami pridobili. Zgolj s članstvom v globalni mreži starosti prijaznih mest in občin mesto ne pridobi certifikata starosti prijaznega mesta, saj je namen mreže z aktivnim udejstvom članov zagotoviti globalno platformo za izmenjavo informacij, medsebojno učenje in podporo.

Članstvo v mreži odraža tudi **zavezo mest in občin, da bojo v bodoče poslušali potrebe starajoče se populacije, delali medsektorsko in v sodelovanju s starejšimi**, kot tudi to, da bojo vrednotili in nadzorovali faktorje, od katerih je odvisna stopnja prijaznosti njihovih mest do starejših ljudi – s tem naj se aktivira servisna infrastruktura in se ustvarijo primerna fizična in socialna okolja.

Začetki globalne mreže Starosti prijaznih mest in občin segajo v leto 2005, ko je Svetovna zdravstvena organizacija na 18. svetovnem kongresu gerontologije in geriatrije v Rio de Janeiru predlagala projekt starosti prijaznih mest. Zatem so v 33 mestih po svetu okoli 1500 starejših meščanov prosili, naj opišejo prednosti in ovire, ki jih doživljajo na različnih področjih mestnega življenja.

Na podlagi mnenj in predlogov so na Svetovni zdravstveni organizaciji opredelili 84 značilnosti starosti prijaznega mesta ter pripravili in izdali priročnik za uresničevanje projekta z namenom, da sleherno mesto oceni samo in stori, kar lahko stori ter napreduje v urejenosti, prijaznosti in varnosti.

V tem mednarodnem programu Svetovne zdravstvene organizacije je identificiranih 8 področij, ki lahko vplivajo na zdravo in kvalitetno življenje starejših ljudi: stavbne in zunaj stavbne površine, prevoz, bivališča, družabno življenje, spoštovanje in vključevanje v družbo, družbeno angažiranje in zaposlitev, občevanje in obveščanje ter storitve skupnosti in zdravstvenih služb.

Mesta in občine, ki se želijo vključiti v Globalno mrežo Starosti prijaznih mest in občin, se tako morajo zavezati, da bodo kontinuirano sledile programu in svoj razvoj načrtovale tako,

da bodo postajala čim bolj prijazna starim ljudem. - pri tem slovenskim občinam pomaga Inštitut Antona Trstenjaka.

Poziv Svetovne zdravstvene organizacije po uvajanju starosti prijaznih mest je po svetu naletel na dober odziv. Globalna mreža starosti prijaznih mest in občin trenutno povezuje kar 258 mest in občin v 28 državah in zajema preko 100 milijonov ljudi po vsem svetu.

Od leta 2015 mreža spreminja svojo platformo v bolj praktično uporaben vir za razširjanje starosti prijaznih praks, primerov, ocen o starosti prijaznih mestih, akcijskih planov, pripomočkov, vodnikov in novic v zvezi z iniciativami ter dogodki. Bolj kot v zahteve po formalnih poročilih o poteku programa se v mreži usmerjajo v zmanjševanje formalizma in povečanje informacij, ki se delijo preko »Age-friendly world« spletne strani. V ta namen revidirajo pogoje za podaljšanje članstva v mreži: s spodbudo po čim večji uporabi Age-friendly world spletne strani in zahtevo, da si na svetovni spletni strani starosti prijaznih mest in občin mesta in občine ustvarijo svoje profilne strani. S pomočjo profilnih strani SZO spodbuja posodabljanje informacij o že izvedenih aktivnostih mest in občin.

V mreži ocenjujejo, da je največji potencial tega pristopa zagotavljanje dostopa članov z drugimi člani, iskanje mest in občin po državah, iskanje partnerjev v drugih državah in morebitno navezovanje stika za pridobivanje več podatkov o njihovih iniciativah.

Vsa mesta ali občine, ki bi se želela vključiti v slovensko in svetovno mrežo Starosti prijaznih mest in občin, vabimo, da se oglasite:

dr. Jožetu Ramovšu (joze.ramovs@guest.arnes.si) ali

na tajništvu Inštituta Antona Trstenjak (info@inst-antonatrstenjaka.si).«

Tekst iz: <https://www.inst-antonatrstenjaka.si/gerontologija/projekti/9.html>

d. Značilnosti starosti prijaznih mest in občin

(Prevedel Velemir Gjurin. Predstavitvena zgibanka:

<https://www.inst-antonatrstenjaka.si/repository/datoteke/projekti/SPM-vademecum.pdf>)

1. Stavbne in zunajstavbne površine

1. Javne površine so čiste in prijetne.
2. Zelenih površin in klopi na prostem je dovolj, so lepo vzdrževane in varne.
3. Pločniki so lepo vzdrževani, brez ovir in samo za pešce.
4. Pločniki so zasnovani tako, da na njih ne drsi, da so dosti široki za invalidske vozičke in da imajo robniki klančine do ravni cestišča.
5. Prehodov za pešce je dovolj in so varni za ljudi z različnimi stopnjami in vrstami zmanjšane telesne sposobnosti, niso spolzki, so opremljeni z vidnimi in zvočnimi signali in dajejo na voljo zadosti časa za prečkanje.
6. Vozniki puščajo pešcem prednost v križiščih in pred prehodi za pešce.
7. Kolesarske steze so ločene od pločnikov in drugih hodišč.
8. Zunajstavbni varnosti se pomaga z dobro ulično razsvetljavo, policijskimi patroljami in izobraževanjem lokalne skupnosti.
9. Storitve so dostopne in blizu skupaj.
10. Poskrbljeno je za storitvene ugodnosti strankam, ki jim gre posebna pozornost, npr. z ločenimi čakalnimi vrstami ali postrežnimi pulti za starejše.
11. Poslopja so dobro označena z napisi tako na fasadi kot v notranjščini, imajo dovolj sedežev in toalet, dostopna dvigala, klančine, ograje in stopnice ter ne- spolzka tla.
12. Javnih stranišč je znotraj in zunaj stavb dovolj in so čista, dobro vzdrževana in zlahka dostopna.

2. Prevoz

1. Cene javnega prevoza so stalne, prikazane na vidnem mestu in žepu dosegljive.
2. Javni prevoz je zanesljiv in časovno gost, tudi ponoči in ob koncu tedna ter na praznike.
3. Do vseh mestnih predelov in služb se da pripeljati z javnim prevozom, ki nudi dobre prestopne povezave in ima linije in vozila jasno označena.
4. Vozila javnega prevoza so čista, lepo vzdrževana, dostopna, brez gneče in imajo prednostne sedeže, ki niso neupravičeno zasedeni.
5. Invalidom je na voljo specializiran prevoz.

6. Vozniki javnega prevoza ustavljajo na predvidenih postajah, in sicer tik ob pločniku, tako da je vstopanje olajšano, in preden odpeljejo, počakajo, da se potniki usedejo.
7. Postajališča in postaje so na primernih krajih, dostopne, varne, čiste, osvetljene in dobro označene, opremljene z ustreznimi klopami in nadstreški.
8. Potnikom so na voljo popolne in zlahka dosegljive informacije o linijah, voznem redu in poskrbljenosti za osebe s posebnimi potrebami
9. Kjer je javni prevoz preveč omejen, so na voljo prostovoljske prevozne usluge.
10. Taksije je lahko dobiti in si jih privoščiti, taksisti pa so vljudni in ustrežljivi.
11. Ceste so lepo vzdrževane, s pokritimi odvodniki in dobro osvetljavo.
12. Pretok prometa je dobro uravnavan.
13. Ob cestah ni ovir, ki bi voznikom zaslanjale vid
14. Prometni znaki in križišča so opazni in smotrno postavljeni.
15. Pospešuje se izobraževanje vseh voznikov in zanje omogočajo osvežitveni tečaji.
16. Parkirišč in ustavljalnišč za izstop sopotnikov je dovolj in so na primernih mestih.
17. Na voljo so prednostna parkirna mesta in izstopališča za ljudi s posebnimi potrebami, in se spoštujejo.

3. Bivališča

1. Zadostno število cenovno dosegljivih bivališč je na voljo v varnih območjih, ki so blizu storitvenih točk in preostale skupnosti.
2. Na voljo je zadosti cenovno dosegljivih storitev za vzdrževanje dóma in podporo življenju na domu.
3. Bivališča so solidno zgrajena in zagotavljajo varno in udobno zavetje pred vremenom.
4. Notranji prostori in ravne površine dovoljujejo svobodo gibanja po vseh sobah in hodnikih.
5. Dane so možnosti za adaptacijske spremembe stanovanja, pri čemer obstaja razumevanje za potrebe starejših občanov.
6. Državna in komercialna najemna stanovanja so čista, lepo vzdrževana in varna.
7. Lokalno je poskrbljeno za zadosti cenovno dosegljivih stanovanj za slabotne in invalidne starejše občane, z ustrežljivo podporo.

4. Družabno življenje

1. Prostorji za prireditve in dejavnosti so na priročnih lokacijah, dostopni, razsvetljeni in dosegljivi z javnim prevozom.
2. Prireditve so ob urah, primernih za starejše občane.
3. Dejavnosti in prireditve se je mogoče udeleževati samostojno ali s spremljajočo osebo.
4. Dejavnosti in zanimivosti so cenovno dosegljive in brez prikritih ali dodatnih stroškov udeležbe.
5. Obveščanje o dejavnostih in prireditvah je dobro, všteti podrobnosti o dostopnosti prostorov in naprav in o prevoznih možnostih za starejše osebe.
6. Ponudba dejavnosti je široka in raznolika, tako da je lahko privlačna za različne preseke starejšega prebivalstva.
7. Starejše prebivalstvo vključujoča družba so organizirana po raznovrstnih lokalnih zbirališčih, kakršna so rekreacijski centri, šole, knjižnice, kulturni domovi in parki.
8. Obstaja nenehno prizadevanje po vključitvi občanov, ki so v nevarnosti družbene osame.

5. Spoštovanje in vključevanje v družbo

1. Javni, prostovoljni in komercialni ponudniki storitev redno povprašujejo starejše občane, kako bi lahko svojo službo izboljšali.
2. Javni in komercialni sektor ponujata storitve in izdelke, ki so prilagojeni spreminjajočim se potrebam in željam starejših občanov.
3. Osebe je vljudno in ustrezljivo.
4. Starejši ljudje se vidno pojavljajo v občilih, in ta jih prikazujejo pozitivno in brez stereotipiziranja.
5. Dejavnosti in prireditve, namenjene celotni skupnosti, privlačijo vse generacije, ker se trudijo prilagoditi potrebam in željam, značilnim za različne starostne dobe.
6. Starejše občane skupnost posebej vključuje v dejavnosti za 'družine'.
7. Šole ustvarjajo priložnost za poučenost o staranju in ostarelih in v šolske dejavnosti pritegujejo tudi starejše občane.
8. Skupnost starejšim priznava njihov prispevek v preteklosti kakor tudi v sedanosti.

9. Manj premožni starejši občani imajo dober dostop do javnih, prostovoljskih in zasebnih storitev.

6. Družabno angažiranje in zaposlitev

1. Starejšim, ki bi radi delovali prostovoljsko, je na voljo prožna vrsta možnosti, da se priučijo in dobivajo priznanja ter so deležni pravega vodstva in nadomestila osebnih stroškov.

2. Kvalitete starejših zaposlenih se cenijo.

3. Stremi se k vrsti prožnih in ustrezno plačanih zaposlitev za starejše.

4. Pri zaposlovanju, odpuščanju, napredovanju in izobraževanju delavcev je prepovedana diskriminacija zgolj na podlagi starosti.

5. Delovna mesta so prilagojena potrebam invalidov.

6. Podpira se samozaposlovanje starejših.

7. Starejšim delavcem se omogoča pridobivanje veščin za dela, možna po upokojitvi.

8. Telesa, ki sprejemajo odločitve v javnem, zasebnem in prostovoljskem sektorju, spodbujajo in olajšujejo sprejemanje starejših v svoje članstvo.

7. Občevanje (op. komunikacija) in obveščanje

1. Učinkovit sistem sporočanja dosega vse starostne skupine skupnosti.

2. Zagotavlja se redno in široko obveščanje in poskrbljeno je za usklajen dostop na enem samem mestu.

3. Redne obvestilne in za starejše zanimive oddaje so del programske ponudbe.

4. Spodbuja se starejšim ljudem dostopno govorno sporočanje.

5. Ljudje v nevarnosti družbene osame so obveščani na štiri oči od zaupnih posameznikov.

6. Javne in komercialne službe na prošnjo izvajajo prijazne, medosebne storitve.

7. Tiskana sporočila – vštrevši uradne obrazce, televizijske napise in besedila na prikazovalnikih – imajo večje črke, glavne misli pa poudarjene z jasnim in krepkim tiskom.

8. V tiskanem in govornem sporočanju se uporabljajo preproste, znane besede v kratkih, nezapletenih stavkih.

9. Pri telefonskih storitvah se navodila izrekajo počasi in razločno, kličečemu pa se pove, da lahko sporočilo kadarkoli ponovi.

10. Elektronski aparati, npr. mobilni telefoni, radijski aparati, televizijski sprejemniki, bankomati in listkomati, imajo gumbe in napise velike.

11. V javnih prostorih, kot so državni uradi, občinski centri in knjižnice, obstaja širok javen dostop do računalnikov in medmrežja, zastonj ali za zelo nizko plačilo.

8. Storitve skupnosti in zdravstvenih služb

1. Zdravstvo in skupnost ponujata ustrezen razpon storitev za pospeševanje, vzdrževanje in vračanje zdravja.
2. Oskrba na domu vključuje zdravstveno in osebno nego in gospodinjstvo.
3. Zdravstvene in socialne službe so na prikladnih krajih in dostopne z vsemi oblikami prevoza.
4. Domovi s stalno oskrbo in stanovanjske soseske za starejše so blizu storitvenih centrov in ostale skupnosti.
5. Objekti, v katerih se izvaja zdravstvena in z njo povezane dejavnosti, so sezidani varno in so v celoti dostopni.
6. Zagotovljeno je jasno in dostopno obveščanje o zdravstvenih in socialnih storitvah za starejše.
7. Izvajanje storitev je usklajeno in glede urejanja papirjev preprosto.
8. Vse osebje je spoštljivo in ustrezljivo do starejših ter vzgojeno, da jim pomaga.
9. Gospodarske ovire, ki preprečujejo dostop do zdravstvenih storitev in podpornih storitev skupnosti, so kar se da zmanjšane.
10. Prostovoljska pomoč ljudi vseh starosti se spodbuja in podpira.
11. Pokopališč je dovolj in so dostopna.
12. Skupnost pri načrtovanju ukrepov ob naravnih nesrečah in v drugih izrednih razmerah upošteva šibkosti in sposobnosti starejših.«

SKLEPNA MISEL POGLAVJA

V Občini Loška dolina se je že izvedlo ali se izvaja nekaj projektov iz naslova Starosti prijazne občine, vendar so projekti medsebojno nekoordinirani, v samoiniciativnem izvajanju posameznikov ali društev in slabo podprti s strani lokalne skupnosti. Vse to pa ne zagotavlja dolgoročnosti projektov.

S vključitvijo v Svetovno mrežo starosti prijaznih mest in občin bo zagotovljena sistematičnost in dolgoročnost pri skrbi za starejše v neodvisnosti od sprememb v lokalnih organih in njihovega razumevanja problematike starejših.

Tako pa bo vzpostavljena tudi varovalka in zagotovilo za izvedbo takojšnjih aktivnosti in hkrati bo občina zavezana in primorana k nenehni in hitri razvojni nadgradnje glede na

hitro spreminjanje demografske slike v naši občini in tudi v odvisnosti glede na razvojne potrebe in prioritete skupnosti.

Ad 2) Takojšnje mikrolokacijske aktivnosti Občine Loška dolina

Druga aktivnost s katero se mora naša občina soočiti nemudoma (kar je tudi ena od zavez pri projektu Starosti prijaznih mest in občin - za aktivno in zdravo staranje celotne starejše populacije) in to terja tudi okolje izhajajoč iz starostne strukture naših občanov.

Populacijo prebivalcev naše občine postaja vse starejša. Ugotavljamo lahko, da je bilo na dan 1.1.2021 v naši občini le 162 prebivalcev mlajših od 6 let, **427** prebivalcev mlajših od 75 let in starejših od 65 let ter **426** prebivalcev starejših od 75 let. Na dan 1.7.2021 pa je delež **starejših nad 60 let predstavljal skoraj 30% vseh prebivalcev občine.**

Starejših nad 69 let pa je bilo **16,2%** od skupnega števila **prebivalcev.**

»Na Ministrstvu za solidarno prihodnost z novim Zakonom o dolgotrajni oskrbi v ospredje postavljamo tudi dolgotrajno oskrbo v skupnosti. To pomeni, da želijo okrepiti neinstitucionalno varstvo, predvsem z dolgotrajno oskrbo na domu, ki bo vključevala storitve, ki so trenutno na voljo le v domovih starejših oziroma so posebej plačljive, na primer delovna terapija in fizioterapija. Tako želijo uporabnikom oziroma uporabnicam dolgotrajne oskrbe omogočiti čim daljše samostojno bivanje doma oziroma v znanem okolju.

Na ministrstvu za solidarno prihodnost tudi na tem področju rešitev vidijo v novem Zakonu o dolgotrajni oskrbi, v okviru katerega se za upravičenke in upravičence uveljavlja kritje stroškov socialne oskrbe v domovih starejših.

To pomeni, da bodo morali po uveljavitvi teh določb stanovalke in stanovalci v domovih starejših kriti le stroške namestitve in prehrane, ostale storitve (zdravstvena in socialna oskrba) pa jim bodo na voljo brezplačno.«

(<https://www.zurnal24.si/slovenija/caka-se-tudi-po-vec-let-drzava-zato-pripravlja-to-413475>)

Z namenom, da se našim občanom, kljub temu, da potrebujejo pomoč omogoči kakovostno bivanje v domačem okolju, je potrebno nadgraditi sistem pomoči na domu na način, da se jim v času odsotnosti svojcev, ki skrbijo zanje, na skupni lokaciji omogoči socialne stike, skrb in nego, prehrano, zdravstvene storitve, fizioterapijo itd in se nekaterim od njih tako zagotovi, da jim trajna namestitvev v dom niti ne bi bila nujna.

Je pa trenutna situacija v 106 domovih za starejše po Sloveniji takšna, da manjka približno 3600 zaposlenih in so bili zaradi takšnega kadrovskega manjka, posamezni domovi že primorani postopoma zmanjševati namestitvene zmogljivosti z zapiranjem bivalnih enot oziroma oddelkov, nekateri pa so morali celo povsem zaustaviti sprejeme novih stanovalcev.

Na podlagi podatkov, ki jih je zbrala Skupnost socialnih zavodov Slovenije velja ocena, da je skupaj zaradi pomanjkanja delavcev praznih od 700 do 750 mest oz. da je danes ta številka verjetno še višja in znaša približno 1000 mest. (<https://www.zurnal24.si/slovenija/caka-se-tudi-po-vec-let-drzava-zato-pripravlja-to-413475>)

V preteklem obdobju so tudi že bili poskusi, da se z graditvijo novih domov zagotovi dodatnih 2400 prostih postelj. »Ministrstvo za socialne zadeve je v preteklem mandatu, zasebnikom v dveh razpisih razdelilo koncesije za 2.400 postelj v domovih upokojencev. Na novo bi zgradili 14 domov, v desetih razširili kapacitete. Trenutni rezultati realizacije kažejo, da je šlo za strel v prazno. SeneCura dobila 714 »postelj«, zaživela niti ena. SeneCura na nobeni izmed petih lokacij po podatkih ministrstva še ni začela izvajati dejavnost. **Realnost je naslednja.**

Neaktivnost izvajalcev, ki so koncesije pridobili, domov pa ne gradijo, bi lahko pripisali tudi aktualnim finančnim razmeram, ki zadnja tri leta pretresajo evropsko gospodarstvo.

Medtem ko so se domovi upokojencev še pred desetletjem zdeli zlata jama, je danes interes za njihovo gradnjo popolnoma usahnil.

Materiali, gradnja in vzdrževanje domov so se podražili, **interesa za bivanje v njih pa je zaradi visokih cen vedno manj.**

Po drugi strani se domovi ukvarjajo z resnimi kadrovskega vprašanji, saj imajo na razpolago vedno manj delovne sile, zlasti kadra za nego in servisne dejavnosti, kot so kuhanje, pranje, čiščenje, vzdrževanje.«

(<https://novice.svet24.si/clanek/novice/slovenija/654b86a76ff73/razpisa-janeza-cigler-kralja-za-koncesije-zasebnikom-sta-bila-polom>)

Demografska prihodnost Slovenije pa ni nobeno presenečenje; število starejših se povečuje, število delovno aktivnega prebivalstva pa pada. Do leta 2050 se bo število starejših od 65 let povečalo za skoraj 50 odstotkov, število starejših od 80 let pa celo podvojilo. (<https://www.zurnal24.si/slovenija/caka-se-tudi-po-vec-let-drzava-zato-pripravlja-to-413475>)

Ker je, glede na statistične podatke, stanje v naši občini še nekoliko bolj zaskrbljujoče, se moramo samo organizirati in vzpostaviti rešitve, da bo za starejše občane ustrezno poskrbljeno na zelo racionalen način, za katerega bomo na trgu dela lahko še dobili zadostno število uslužbencev, ki bodo izvajali storitev oskrbe. Starejši pa bodo ostali v domačem kraju, na svojem domu, v krogu svoje družine.

Seveda pa se skrbi za starejše ne sme prepuščati stihiji in razumevanju problematike trenutnih oblasti, zato je potrebno vzpostaviti mehanizme, ki bodo zavezujoči tudi za prihodnje odločevalce.

Za vzpostavitev trdnih temeljev mehanizmom, je uvodoma potrebno sprejeti sklep Občinskega sveta Občine Loška dolina, o vključitvi Občine Loška dolina v slovensko mrežo Starosti prijaznih mest in občin.

2- POTREBNE AKTIVNOSTI V LETU 2024

A - Sprejem mesta/občine v članstvo mreže

(iz: https://www.instantonatrstenjaka.si/repository/datoteke/projekti/Sprejem_mesta_v_lanstvo_o_mree.pdf)

1. Občina , ki se želi včlaniti v mrežo, Inštitutu izrazi svojo namero (op. občinski svet).
2. Inštitut organizira predstavitveni sestanek in predstavnike občine seznaniti s pravili sodelovanja.
3. Če se občina strinja s pogoji, se organizira srečanje Inštituta z županom občine in njegovimi sodelavci, na katerem župan podpiše izjavo o sodelovanju mesta v mreži.
4. Župan imenuje občinskega koordinatorja, ki v sodelovanju z Inštitutom pripravi ustanovitveno srečanje mestnih seniorjev z županom in nacionalnim koordinatorjem. Na srečanje se povabi izbrane predstavnike vseh mest (občin) v Mreži.
5. Na srečanju po uvodnem nagovoru župana nacionalni koordinator predstavi projekt in skupaj s predstavniki mest(občin) v Mreži odgovarja na vprašanja.
6. Določi se seniorja – člana nacionalnega odbora in njegovega namestnika ter skupino seniorjev, ki bo spremljala uresničevanje predlogov in dosežke mesta/občine.
7. Med navzoče se razdeli vademekume (op. priročnike z navodil). Vsak, ki ga prejme, se podpiše in s tem pristane na prostovoljno sodelovanje.
8. O vstopu novega mesta/občine v Mrežo se obvesti predstavnika Vlade RS in SZO.

B - Imenovanje LAS/odbora za pripravo »Strategije starosti prijazne občine«

Po vstopu občine v slovensko in svetovno mrežo Starosti prijaznih mest in občin »župan imenuje Lokalno akcijsko skupino/odbor za pripravo strategije Starosti prijazne občine«.

Župan v Lokalno akcijsko skupino za pripravo strategije imenuje predstavnike Občinske uprave (ki je zadolžen za pripravo Strategije in vodenje odbore), Društva upokoencev, OŠ in vrtca, športnih društev, kulturnih društev, Rdečega križa, Karitas, Župnijskega urada, ZZB NOV, Patronažne službe ZD, CSD, Zavoda Snežnik, koordinator programa Prostofer itd. Sočasno pa se v Odbor imenuje tudi predsednike vaških odborov iz občine, osebe izmed zainteresiranih samostojnih izvajalcev oskrbe starejših na območju občine, in izvajalcev delavnic o demenci na območju občine in lahko tudi nekatere zainteresirane občane. Župan v LAS skupino sodelujoče imenuje po lastni presoji.

Delovanje LAS in priprava Strategije poteka v sodelovanju in po navodilih Inštituta Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje.

C- Letni projekti - podpora občine že v letu 2024

(aktivnosti se naknadno vključijo tudi v Strategijo)

a. SKUPINA ZA OHRANJANJE SOCIALNIH STIKOV IN SOCIALNE VKLJUČENOSTI V SKUPNOST

V letu 2024 se začne z izvajanjem rednih tedenskih srečanj starejših občanov, ki so slabše mobilni in so večino dni predvsem doma in imajo okrnjene socialne stike.

Srečanja se izvajajo 1x tedensko v trajanju ca 1,5 do 2 uri, v popoldanskem času, do 40 srečanj letno. Lokacija srečanj je klubski prostor Društva upokoencev, Cesta Notranjskega odreda 44, kjer je omogočena nemotena udeležba tudi udeležencem, ki so na invalidskem vozičku ali slabše mobilni.

Na delavnicah se izvajajo pogovori, svetovanja, igrajo družabne igre, izvajajo razgibalne vaje, druženje z otroki, ročne spretnosti itd.

Izvajalec/ka mora biti usposobljen/a za oskrbo starejših in lahko udeležencem, v času druženja, nudi tudi pomoč pri fizioloških opravilih, hranjenju.

Zamišljeno je, da se posameznim udeležencem, ki nimajo možnosti prevoza na druženje in nazaj, omogoči tudi prevoz. Sicer pa je prevoz svojca na delavnico, v domeni svojcev udeleženca.

Ocena stroška: **ca 4000 eur/letno** (pogodba izvajalec/ka-občina), za udeležence so zato delavnice brezplačne.

Izvajanje teh delavnic se vključi v Strategijo.

b. ODPRTA SKUPINA ZA POMOČ PRI SOBIVANJU Z DEMENTNO OSEBO

Izvajanje predavanj in delavnic za svojce starejših občanov, glede soočanja svojcev s težavami s katerimi se starajoči svojec srečuje in podpora (usmerjanje) njihovem delu.

Trenutno se v okviru DU Loška dolina že občasno izvajajo predavanja o demenci (izvajalka Marjeta Kraševc), potekajo pa tudi delavnice (zaprta skupina) o demenci v izvedbi zasebnega zavoda.

Izkazuje pa se tudi potreba po pomoči svojcem, katerih družinski člani se soočajo z demenco, po svetovanju in po neobvezujočem druženju svojcev (odprta skupina), ki skrbijo za dementnega svojca.

Gre za osebna svetovanja in tudi za delavnice s svojci dementnih svojcev. Na delavnicah se učijo o prepoznavanju začetkov demence, kako ravnati v posameznih primerih itd.

Lokacija in čas srečanj, odvisna od potreb in števila udeležencev. Srečanje se lahko izvede tudi na domu pri posameznem udeležencu, za razreševanje konkretne problematike. Okvirno število srečanj 10 do 15. Predviden začetek v letu 2024.

Ocena stroška: **ca 2500 eur/letno** (pogodba izvajalec/ka-občina), za udeležence so zato delavnice s predavanji in svetovanji, brezplačne.

Izvajanje teh delavnic se vključi v Strategijo.

c. REDNA MESEČNA SREČANJA ZA SPREMLJANJE STANJA NA PODROČJU POMOČI OGROŽENIM OBČANOM V OBČINI LOŠKA DOLINA

V letu 2024 začeti z izvajanjem rednih mesečnih srečanj na občini med pristojno strokovno službo občine, Društva upokojencev Loška dolina, Karitas, Rdečega križa iz Loške doline in CSD z namenom, da se podrobno (po vaseh - od hiše do hiše) preuči problematika v smislu ali je v družini komu potrebna pomoč, kdo in kako bo pristopil v hišo in navezal kontakte, kakšno pomoč potrebujejo in kdo jo bo v posameznem mesecu nudil (npr. paket s hrano, denarna pomoč, pomoč na domu itd).

Sklicevanje rednih mesečnih srečanj je naloga strokovne službe občine.

Ocena stroška: **ni stroška**.

Izvajanje teh srečanj se vključi v Strategijo.

d. PODPIS POGODBE MED DRUŠTVOM UPOKOJENCEV IN OBČINO, O PODPORI PROGRAMOM, KI JIH ZA STAREJŠE V OBČINI IZVAJA DRUŠTVO UPOKOJENCEV

Podpora aktivnostim Društva upokojencev – plesna skupina, pikado, balinanje, sprehodi, izleti, projekt »starejši za starejše« in podpis pogodbe DU z občino o sodelovanju na področju projekta »starejši za starejše«.

Obveznost občine:

- podpis pogodbe o sodelovanju občine z društvom upokojencev v **programu »Starejši za starejše;**

PREDSTAVITEV PROGRAMA / PROJEKTA:

»Vsi starejši v Sloveniji si želijo preživeti starost doma, v svojih lastnih gospodinjstvih. Odhod v dom za starejše je v veliki večini primerov izhod v sili, ko doma ni več moč zagotavljati dovolj pomoči.

Upokojene strokovnjakinje Slovenske filantropije in Zveze društev upokojencev Slovenije so leta 1995 pričele razvijati projekt medsebojne pomoči starejših, da bi lahko čim dlje ostali v domači oskrbi. V sedanji obliki teče od leta 2004.

Bistvo programa je v tem, da starejši prostovoljci obišejo vse starejše od 69 let v svoji okolici, jih povprašajo o tem kako živijo in jim poskušajo organizirati pomoč, če jo potrebujejo.« (<https://zdus-zveza.si/programi-in-projekti/starejsi-za-starejse/o-programu/>)

- zagotovitev Društvu upokojencev brezplačno uporabo prostorov šole, telovadnice in Medgencentra, za svoje aktivnosti. Enako naj velja tudi za Rdeči križ in Karitas, če opravljajo določene obiske, pomoč starejšim, seveda, če gre to v kontekst njihovega poslanstva in organizacije dela. To delovanje vseh treh se koordinira in usklajuje na rednih mesečnih sestankih na občini.

Ocena stroška: **sredstva, ki jih društvo pridobi na rednem letnem razpisu.** Izvajanje dejavnosti Društva upokojencev, Rdečega križa in Karitas, se vključi v Strategijo.

e. PREUČITEV MOŽNOSTI ZA VZPOSTAVITEV JAVNEGA PREVOZA PO VASEH V OBČINI

Preučiti in v okviru možnosti dogovoriti možnost, da prevoznik, ki izvaja šolske prevoze in prevoze delavcev (občina se o tem dogovori z lokalnim podjetjem, da se enotno nastopi v pogovoru s prevoznikom) z manjšim kombi vozilom (ali osebnim vozilom za 7 oseb) vzpostavi redni linijski prevoz vsako uro med 8 in 21 uro po občini.

V terminih, ko vozijo šolski in delavki avtobusi, dogovoriti, da se v okviru prostih kapacitet brezplačno koristi te avtobuse. Za brezplačni prevoz bi morali upokojenci in invalidi šoferju izkazati status z izkaznico.

Ocena stroška: v odvisnosti od uspešnosti dogovora občine in lokalnih podjetij z izvajalcem prevozov

Možnost izvedbe teh prevozov se vključi v Strategijo.

f. VZPOSTAVITEV DNEVNEGA VARSTVA ZA STAREJŠE V MEDGENCENTRU V STAREM TRGU

Še v letu 2023 naj občina naveže stike (ob sodelovanju DU Loška dolina) z vodstvom DSO Loški potok in z vodstvom DSO Grosuplje (javni dom), kamor sodi enota Loški potok.

Cilj je sklenitev dogovora, da, da DSO Grosuplje, enota Loški potok v Loški dolini odpre dislocirano enoto za namen Dnevnega varstva starejših (najmanj 5 do 15 oseb).

Za ta namen občina (v skladu z določili Pravilnika) se preuredi objekt Medgencentra (potrebne preureditve minimalne), saj je objekt primeren za gibalno ovirane osebe. Preureditev bi se mogoče nanašala zgolj na morebitno potrebo kopalnice in delilne kuhinjice z jedilnico.

Celoten objekt v upravljanje lahko prevzame DSO, enota Loški potok, ki lahko v popoldanskem času posamezne prostore (npr. jedilnico, hodnike) oddaja v uporabo zunanjim uporabnikom za izvajanje raznih predavanj, prireditev, razstav ....

Dejavnost DIGI INFO Točke se preseli v nove prostore Turistične pisarne v Starem trgu, ostala dejavnost pa se preseli v prostore pod Kulturnim domom v Starem trgu, ki se pred tem ustrezno uredijo. Zavod Snežnik objekta Medgencentra s tem nima več v upravljanju, niti ne izvaja več dejavnosti na področju sociale (izvaja samo kulturo, šport in turizem).

Dejavnost Zavoda Snežnik na področju kulture se lahko odvija v prostorih Knjižnice Stari trg v kinodvorani, v telovadnici v šoli Iga vas in v večnamenskem prostoru šole v Babnem Polju.

Izvajanje Dnevnega varstva starejših v Medgencentru, se vključi v Strategijo.

Ocena stroška: strošek še ni znan (dokler se ne izvedejo pogovori z vodstvu DSO). Potrebna sredstva za vzpostavitev in delovanje dnevnega varstva starejših, se v proračunu lahko zagotovi z rebalansom v letu 2024.

g. POMOČ IN OSKRBA NA DOMU

Oskrba starejših na domu – samoplačniška (in v skladu s predpisi, s sofinanciranjem tako kot se že sedaj sofinancira oskrbovalke preko CSD)– se organizira s sodelovanjem in vodenjem oskrbe pod okriljem DSO Loški potok (v primeru vzpostavitve centra dnevnega varstva v Loški dolini) in zasebnega sektorja v sodelovanju z DSO glede na ekonomsko najsprejemljivejšo ponudbo.

Izvajanje te oskrbe se vključi v Strategijo.

2) PREDSTAVITEV PROJEKTA - VZPOSTAVITEV DNEVNEGA VARSTVA ZA STAREJŠE V MEDCENCENTRU V STAREM TRGU

Dnevno varstvo je oblika institucionalnega varstva, namenjena posameznikom, ki še ne potrebujejo celodnevne, stacionarne oskrbe in si želijo oziroma potrebujejo pomoč, nadzor ali organizirano obliko bivanja le za določeno število ur dnevno. Osnovni kriterij za vključitev oseb v dnevno varstvo je, da se uporabniki dnevno vračajo domov.

Dnevno varstvo je namenjeno posameznikom, starejšim od 65 let, ki so doma osamljeni in si želijo druženja ali pa že potrebujejo pomoč druge osebe čez dan, pa doma nimajo nikogar, ki bi zanje poskrbel. Dnevno varstvo je v Loškem potoku uporabnikom na voljo vsak delovni dan (ponedeljek –petek) od 6.30 do 17.00 ure. Minimalna dnevna prisotnost uporabnika pa je 4 ure.

S pomočjo dnevnega varstva posameznik lahko dlje ostane v domačem okolju in lažje premosti čas do morebitnega kasnejšega sprejema v celodnevno institucionalno nastanitev.

Uporabnikom omogoča druženje, širjenje socialne mreže in vključitev v organizirane dejavnosti, kar pripomore h krepitvi psihofizične kondicije posameznika ter k razbremenitvi za svojce.

V sklopu dnevnega varstva se zagotavlja:

- socialno oskrbo,
- manjše storitve zdravstvene nege (aplikacija zdravil),
- organizirano prehrano – tudi dietno (zajtrk, kosilo, malica, napitki),

- druženje skozi vodene aktivnosti (različne vadbe, kreativne delavnice, kognitivni trening, kulinarčna delavnica, TV, spominske in razvedrilne igre, prebiranje literature in časopisov ...)
- storitve drugih strokovnih služb
- po potrebi se uporabnikom dnevnega varstva omogoči uporabo dodatnih storitev (kopanje, britje ...) po veljavnem ceniku
- dnevni počitek

Za vključitev v dnevno bivanje se potrebuje izpolnjene obrazce:

- prošnja za sprejem v dnevno varstvo;
- zdravniško spričevalo o zdravstvenem stanju kandidata za vključitev;
- dokazilo o plačilu

Ko se uporabnik vključi v program dnevnega varstva, pa mora vsakodnevno s seboj prinesiti:

- osebni dokument;
- kartico zdravstvenega zavarovanja;
- osebna oblačila;
- spodnje perilo;
- nogavice;
- udobne copate.

Ortopedske pripomočke prinese s seboj, če jih potrebuje: palico, berglo, hoduljo, invalidski voziček.

S seboj pa prinese tudi zdravila s priloženim seznamom, če jih mora jemati v času bivanja v dnevnem varstvu.

Cenik dnevnega varstva v enoti Loški potok je dostopen na spletni strani DSO Grosuplje.

Cene storitev so oblikovane na podlagi Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen socialno varstvenih storitev (Ur. list RS: 87/06, 127/06, 8/07, 51/08, 5/09 in 6/12) in potrjene na 13. korespondenčni seji Sveta zavoda, dne, 24. 10. 2023.

Cena dnevnega varstva je razvrščena v 5 kategorij, glede na potrebno oskrbo, ki jo uporabnik potrebuje. Cena je oblikovana za 8 ur prisotnosti v dnevnem varstvu, vsaka naslednja ura pa se doplača.

	Dnevno varstvo/8 ur	Dnevno varstvo/dodatna ura
OSKRBA I	19,20	2,40
OSKRBA II	23,20	2,90
OSKRBA III a	27,2	3,40
OSKRBA III b	30,64	3,84
OSKRBA IV	29,28	3,66

Navedene cene veljajo od 1.11. 2023 dalje.

In trenutno so to zneski, ki jih plačuje uporabnik.

Kaj pa prinaša Zakon o dolgotrajni oskrbi?

(Vir: <https://www.uradni-list.si/novice/pogled/kaj-prinasa-zakon-o-dolgotrajni-oskrbi>)

Veljavni Zakon o dolgotrajni oskrbi postopno uvajanja pravice v letih 2024 in 2025 in ureja skrb za kakovostno življenje ljudi v vseh življenjskih obdobjih.

Cilj zakona je ustrezna nadgradnja in poenotenje ureditve dolgotrajne oskrbe na način, ki v praksi omogoči njeno izvajanje in uporabniku na enem mestu ponuja širok nabor po njegovi meri prilagojenih storitev oskrbe.

Sledi načelom univerzalnosti dostopa dolgotrajne oskrbe, solidarnosti, enakosti in zagotavljanju pravic iz dolgotrajne oskrbe brez diskriminacije. Pri organizaciji in izvajanju dolgotrajne oskrbe v ospredje postavlja javni interes na način, ki zavarovanim osebam omogoča enako razpoložljivost, dostopnost, dosegljivost in kakovost storitev dolgotrajne

oskrbe ter pravico do neodvisnega in samostojnega življenja upravičencev do dolgotrajne oskrbe.

Vstopno točka in izvajalci dolgotrajne oskrbe v sistem dolgotrajne oskrbe zakon iz ZZZS predstavlja na centre za socialno delo.

S to spremembo omogoča, da centri za socialno delo ne ocenjujejo le upravičenosti do dolgotrajne oskrbe, temveč tudi svetujejo, informirajo in ustrezno usmerjajo uporabnike glede na njihove potrebe in pravice.

Kot izvajalca dolgotrajne oskrbe v instituciji predlagani zakon določa izključno domove za starejše.

S tem lajša nadaljevanje izvajanja preostalih socialnovarstvenih storitev, ki jih že predvideva veljavna ureditev, in sicer na način, ki ocenjuje in odraža potrebe uporabnika.

Podlaga za izvajanje dolgotrajne oskrbe bo osebni načrt, ki je temeljno izhodišče izvajanja oskrbe. Vsak upravičenec do dolgotrajne oskrbe bo v posvetovanju z ekipo na vstopni točki pripravil pregled zmožnosti in potreb ter se na podlagi tega **sam** odločil, katere storitve dolgotrajne oskrbe, ki so mu na voljo, bo prejemal.

S kadrovskega vidika pa zakon širše določa minimalne kadrovske pogoje za izvajanje osnovnih dnevnih opravil. Oskrba ni vezana zgolj na smer oziroma program socialnega oskrbovalca, ampak omogoča širši nabor profilov oziroma poklicev za ključna delovna mesta.

»Pravico do dolgotrajne oskrbe v instituciji bo mogoče izkoristiti od 1. decembra 2025. Uporabnik bo plačal le za nastanitev, medtem ko bo celoten obseg socialnovarstvenih storitev pokrila solidarnostna blagajna. Z istim datumom kot pravica do oskrbe v instituciji bo na voljo tudi pravica do denarnega prejemka, ki bo nadomestila zdajšnjo pravico do dodatka za pomoč in postrežbo.

Državni proračun bo za dolgotrajno oskrbo letno namenjal do 190 milijonov evrov, od 1. julija 2025 pa bodo potrebna sredstva dobili tudi z obveznim prispevkom za dolgotrajno oskrbo v višini enega odstotka, ki ga bodo delodajalci in delojemalci plačali od bruto plač,

upokojnenci pa od neto pokojnin. Ministrstvo za solidarno prihodnost predvideva, da bodo s prispevkom dobili 620 milijonov evrov letno.«(<https://www.rtv slo.si/slovenija/veljati-je-zacel-zakon-o-dolgotrajni-oskrbi-ki-prinasa-nov-prispevek/676936>)

SKLEPNA MISEL POGLAVJA

Za zagon dejavnost dnevnega varstva starejših v Medgencentru, pod okriljem DSO Grosuplje, Enota Loški potok, lahko okvirno evidentiramo naslednje stroške občine:

- investiranje v morebitne prostorske spremembe v Medgencentru (kopalnica, delilnica z jedilnico...), nestrokovna ocena stroška do 30.000 EUR.
- nakup ustrezne opreme, nestrokovna ocena do 20.000 EUR,
- morebitni nakup kombi vozila (druga faza) za prevoz hrane iz DSO enota Loški potok in za prevoz starejših v in iz dnevnega varstva (kombi občina lahko kombi koristi tudi za druge namene), nestrokovna ocena stroška do 30.000 EUR,
- morebitno začetno sofinanciranje zaposlitve kadra za oskrbo in prevoz starejših. Ocenjuje se, da se bo za izvajanje dnevnega varstva do 15 oseb, potrebovalo 3 do 4 ustrezno usposobljene osebe, ki pa so na območju občine že na voljo za zaposlitev.

III.PRIMERI: OBČINA PIVKA

(Vir: <https://www.pivka.si/post/674624>)

Občinski svet Občine Pivka je v oktobru 2018 sprejel sklep o vključitvi Občine Pivka v slovensko mrežo Starosti prijaznih mest in občin.

Župan občine ustanovi akcijsko skupino, ki je imela za nalogo pripravo Strategije starosti prijazne občine.

Strategija je bila izdelana in Občinski svet Občine Pivka je na svoji zadnji seji v prejšnjem sklicu, 8.septembra 2022 sprejel Strategijo starosti prijazne Občine Pivka.

Strategija je plod dela Lokalne akcijske skupine starosti prijazne občine in strokovne podpore Inštituta Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje.

V Lokalno akcijsko skupino so se aktivno vključili in sodelovali predstavniki: Občinske uprave občine Pivka, Društva upokojencev Pivka, OŠ Pivka – Enota Vrtec, Mladi za Pivko, Kulturnega društva Juršče, Kulturno društvo Pivka, Društvo za krajevno zgodovino in kulturo Lipa Pivka, Župnijske Karitas Pivka, Medžupnijske Karitas Zagorje in Trnje, Župnijskega urada Pivka, Patronažne službe ZD Postojna, Oskrbe na domu CSD Postojna, Zavod za turizem Pivka, koordinator programa Sopotniki, Trška skupnost Pivka ter nekaj zainteresiranih občanov.

Priprava Strategije se je začela tako, da je Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje v sodelovanju z Lokalno akcijsko skupino Starosti prijazne občine Pivka in drugimi zainteresiranimi občani je izdelal **Študijo za področje staranja in sožitja med generacijami v občini Pivka**.

V študiji je načrtana smer razvoja starejšim ljudem, družinam in vsem generacijam prijazne občine ter razvijanja sodobnih skupnostnih programov za to področje.

To je osnova za črpanje domačih in evropskih sredstev za investicije in vzpostavljanje potrebnih struktur za zdravo staranje, integrirano dolgotrajno oskrbo v skupnosti in krepitev solidarnega sožitja v njej.

Gradivo služi za orientacijo in izhodiščno točko nadaljnjih prizadevanj na tem področju, obenem se lahko uporablja za namene usposabljanja, ozaveščanja in informiranja.

Študija in strategija sta narejeni na temelju treh virov.

Prvi so mnenja občanov, drugi so za to področje relevantni javno dostopni podatki, tretji pa svetovna in domača strokovna spoznanja in dobre izkušnje s področja gerontologije in medgeneracijskega sožitja, zlasti dobre prakse in program Svetovne zdravstvene organizacije starosti prijazne lokalne skupnosti, ki so povezane v svetovni in slovenski mreži starosti prijaznih občin in mest.

V Strategiji pa so strateški cilji zaobjeti v povzetku in natančnem pregled strateških ciljev.

Navedeni pa so tudi mehanizmi za uresničevanje strategije.

Strategija se je pred sprejemanjem na Občinskem svet , obravnava na odboru za družbene dejavnosti, nato pa se je obravnavala in sprejemala še na Občinskem svetu.

IV. POVZETEK PROJEKTA (predlogi)

1. Občinski svet občine Loška dolina sprejme sklep o vključitvi Občine Loška dolina v slovensko mrežo Starosti prijaznih mest in občin.
2. Občina še pred imenovanjem akcijske skupine za pripravo Strategije, naveže stik z dr. Jožetom Ramovšem, dogovori srečanje in sodelovanje v projektu.
3. Župan ustanovi akcijsko skupino/odbor za pripravo strategije Starosti prijazne občine.
4. Občinski svet že za leto 2024 v proračunu odobri proračunska sredstva za izvajanje rednih tedenskih srečanj občanov). Izvajanje teh delavnic se naknadno vključi v Strategijo kot redno letno obveznost.
5. Občinski svet odobri podporo aktivnostim Društva upokojencev – plesna skupina, pikado, balinanje, sprehodi, izleti, projekt »starejši za starejše« na način, da društvo za najem prostorov v lasti občine in v šolski telovadnici, ne plačuje najemnine.
6. Občinski svet sprejme sklep, da podpira izvajanje projekta »Starejši za starejše«, ki ga izvaja Društvo upokojencev, župan pa podpiše pogodbo z Društvom upokojencev o sodelovanju na področju projekta »starejši za starejše«. Izvajanje dejavnosti DU se naknadno vključi v Strategijo, ko obvezno nalogo za naprej.
7. Pristojni uslužbenec/ka občinske uprave nemudoma začne s sklicevanjem rednih mesečnih srečanj DU, Karitas, RK in CSD z namenom, da se podrobno (po vaseh) preuči problematika v smislu ali je v družini komu potrebna pomoč, kdo in kako bo pristopil v hišo in navezal kontakte, kakšno pomoč in kdo jo bo v posameznem mesecu nudil (npr. paket s hrano, denarna pomoč, pomoč na domu itd). Izvajanje teh srečanj se naknadno vključi v Strategijo kot redno in obvezno nalogo.

8. Občina poskuša dogovoriti možnost za izvajanje brezplačnih prevozov starejših in invalidov s šolskimi, delavskimi in dodatnimi prevozi, kar se naknadno vključi tudi v Strategijo kot redno dejavnost.
9. Občinski svet podpre aktivnost, da župan I naveže stike z DSO Grosuplje in enoto DSO Loški potok, da preučijo možnosti oblikovanja dnevno varstvenega centra za starejše (ali celo enote DSO) v Medgencentru v Starem trgu s ciljem, da se dejavnost v Medgencentru začne odvijati najkasneje v letu 2024. Potrebna zagonska sredstva pa se v proračunu zagotovi z rebalansom proračun 2024 in morebitnimi drugimi viri.

Izhajajoč iz Elaborata se predlaga, da Občinski svet občine Loška dolina v prihodnje sprejme naslednje sklepe:

SKLEP:

Občinski svet občine Loška dolina podpira vključitev Občine Loška dolina v slovensko in svetovno mrežo Starosti prijaznih mest in občin.

SKLEP:

Občinski svet že v letu 2024 podpre začetek izvajanja rednih tedenskih srečanj občanov za namen preprečevanja socialne izključenosti in začetek delovanja odprte skupine za pomoč svojcem obolelih z demenco in ta za ta namen planira sredstva v proračunu 2024.

SKLEP:

Občinski svet soglaša, da DU Loška dolina za najem prostorov v lasti občine in v šolski telovadnici, za izvajanje programov, ki preprečujejo socialno izključenost starejših in zagotavljajo njihovo enakovredno vključevanje v skupnost, ne plačuje najemnine. Enako, v teh primerih, velja tudi za Rdeči križ in Karitas.

SKLEP:

Občinski svet sprejme sklep podpira izvajanje projekta »Starejši za starejše«, ki ga izvaja Društvo upokojencev in pooblašča župana, da z Društvom upokojencev podpiše pogodbo o sodelovanju v tem projektu.

SKLEP:

Občinski svet podpira prizadevanja za vzpostavitev rednega brezplačnega javnega prevoza za upokojene in invalide med vasmi v Občini Loška dolina.

SKLEP:

Občinski svet podpira aktivnost za vzpostavitev dnevnega varstvenega centra za starejše v Medgencentru v Starem trgu že v letu 2024 in pooblašča župana, da izpelje vse aktivnosti, ki bodo pripeljale do realizacije.

V. VIRI

A.Logar: Potrebe neformalnih oskrbovalcev; Ljubljana 2020

Eurostat, 2019

Resoluciji Evropskega parlamenta z dne 5. julija 2022 - Na poti k skupnim evropskim ukrepom na področju oskrbe (2021/2253(INI)) (2023/C 47/04)

<https://www.inst-antonatrstenjaka.si/gerontologija/projekti/9.html>

<https://www.inst-antonatrstenjaka.si/repository/datoteke/projekti/SPM-vademecum.pdf>

https://www.instantonatrstenjaka.si/repository/datoteke/projekti/Sprejem_mesta_v_lanstvo_mree.pdf

<https://www.pivka.si/post/674624>

<https://www.rtv slo.si/slovenija/veljati-je-zacel-zakon-o-dolgotrajni-oskrbi-ki-prinasa-nov-prispevek/676936>

<https://vestnik.svet24.si/clanek/slovenija/pivka-komenda-ziri-novi-domovi-za-starejse-dokoncni-a-odpreti-jih-ne-morejo-saj-ni-delavcev-1012986>

<https://www.zurnal24.si/slovenija/caka-se-tudi-po-vec-let-drzava-zato-pripravlja-to-413475>